

Dokument nr. 8:35

(2006-2007)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen, Ketil Solvik-Olsen, Per Sandberg, Øyvind Vaksdal og Solveig Horne

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen, Ketil Solvik-Olsen, Per Sandberg, Øyvind Vaksdal og Solveig Horne om å klargjøre at foreldelse ikke skal kunne påberopes av statlige myndigheter i saker der staten selv kan mistenkes for å ha bidratt til å holde vesentlige opplysninger tilbake

Til Stortinget

BAKGRUNN

I den senere tid har det vært fokusert på store, komplekse og alvorlige saker, i det politiske rom og i domstolene, der staten er motpart til en person eller grupper av personer. Sakene ligger til dels langt tilbake i tid, men felles for dem alle er at de avdekker mangler ved nasjonens grunnleggende rettsikkerhetsgarantier.

Forslagsstillerne vil vise til at Bjugn- og Sælevik-sakene er saker hvor staten har hatt en aktiv rolle. Dersom man konsekvent bruker foreldelsesprinsippet, kan man komme til å ende opp med at realiteten i sakene ikke fremkommer korrekt, bl.a. fordi opplysninger kan holdes tilbake ved at staten påberoper seg foreldelse.

I "Nordsjødykker-saken" er det nylig gjort kjent for offentligheten at dykkerne ble medisineret med sterke medikamenter etter at de kom opp fra dypet. Dette er forhold som Stortinget ikke tidligere har vært gjort kjent med, og det er svært mye som taler for at forvaltningen bevisst har valgt å holde alvorlige forhold rundt dykkervirksomheten i Nordsjøen skjult for offentligheten.

I tillegg er forslagsstillerne blitt gjort kjent med andre forhold som sterkt tyder på at dykkerne ble brukt som forsøkspersoner for å få opp oljerikdom-

men, og at dette også var godt kjent for staten. Dette har aktualisert en rekke konstitusjonelle spørsmål som må behandles og besvares grundig. I forlengelsen av dette er Stortinget også nødt til å se på statens bruk av foreldelsesinstituttet i saker der staten er motpart.

NORDSJØDYKKERNE

Nordsjødykkernes innsats har vært helt uunnværlig for den rikdom Norge som nasjon kan nyte godt av i dag. Det er derfor svært trist å se hvordan denne yrkesgruppen har blitt behandlet av den norske stat. I en medisinsk rapport fra Haukeland universitetssykehus (Helsestatus hos tidligere Nordsjødykkere, Rapport til Arbeids- og sosialdepartementet, desember 2004), konkluderes det med at hele 98 pst. av dykkerne har fått betydelig forringet livskvalitet. Fortsatt vet ingen hvor mange som omkom, men det er mye som indikerer at over 30 pst. av pionerdykkerne døde, inkludert dem som har begått selvmord.

I tillegg viser Haukeland-rapporten at 65 pst. av dykkerne skårer over grenseverdien på posttraumatisk stressyndrom. Ingen har nådd pensjonsalder i yrket, og de fleste er blitt uføre i en alder av mellom 35 og 45 år.

STORTINGETS FORUTSETNINGER FOR Å ENDRE FORELDELSESINSTITUTTET

Nordsjødykker-saken engasjerer en hel nasjon. Svært mange har fulgt med i saken, og det knytter seg svært stor grad av sympati med nordsjødykkerne. Til tross for at det ikke er tvil om at staten hadde kunnskap om faren og skadefrekvensen ved dypdykking, nekter Regjeringen å vedkjenne seg det juridiske ansvaret. Derfor har representanter for nordsjødykkerne vært nødt til å anlegge sak mot den norske stat, og

denne er berammet til 26. februar 2007. Det registreres imidlertid at Regjeringen ved Regjeringsadvokaten har "truet" med å påberope seg foreldelse i denne saken.

En slik holdning overfor en "ødelagt" yrkesgruppe kan ikke Stortinget som lovgiver forholde seg passiv til. Det skal bemerkes at det er staten som har søkt å unndra avgjørende informasjon offentlighet, og hindret dykkerne i retten til innsyn i dokumentasjon som omhandler deres egen sak. Noen av de aller viktigste forhold, herunder hvor mange dykkere som virkelig har omkommet på norsk sokkel, er unndratt offentlighet i 80 år. Om staten skulle kunne påberope foreldelse i en slik sak som dette, vil det oppleves som grovt støtende mot folks alminnelige rettsfølelse.

Staten kan ikke i så alvorlige saker som det her er snakk om, unndra sitt ansvar ved å påberope foreldelse. En slik holdning fra Regjeringens side er heller ikke i samsvar med intensjonene bak foreldelsesloven. Loven er ment å beskytte mot at pengekrav eksisterer i urimelig lang tid og har således intet beskyttelsesvern for handlinger der staten selv opptrer svikaktig overfor skadelidte. Nordsjødykker-saken er et utmerket eksempel på det sistnevnte.

Forslagsstillerne fremmer således et forslag om å be Stortinget anmode Regjeringen om å legge frem et lovforslag til endring av foreldelsesloven § 9, hvor

det må fremgå at staten ikke kan påberope seg foreldelse i saker av allmenn interesse. Dykkersaken er i så måte selve skoleeksemplet for behovet om en slik lovendring.

For øvrig skal det også bemerkes at også den tidligere foreldelseslov § 7 fra 27. juli 1896 hadde en bestemmelse som sa at i tilfeller hvor en part hadde opptrådt svikaktig, begynte ikke foreldelsesfristen å løpe fra kunnskapstidspunktet.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

1. Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med "Nordsjødykker-saken" om å avstå fra påberoping av foreldelse.
2. Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lov om endring i lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer (foreldelsesloven) § 9, med sikte på å klargjøre at foreldelse ikke skal kunne påberopes av statlige myndigheter i saker der staten selv kan mistenkes for å ha forsøkt å skjule sine handlinger.

17. januar 2007